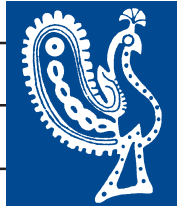

LETO XXI. ŠT. 1 (965) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 7. JANUARJA 2016

www.noviglas.eu

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, NE/PD
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1,20 EVRA

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Jurij Paljk

V novo leto!

Te vrstice pišem v ponedeljek, 21. decembra 2015.

Ta podatek je potreben, da boste razumeli, kdaj je bil časnik, ki ga imate v rokah, pripravljen, in da boste zato v njem zaman iskali novice okrog Božiča in Novega leta. Da ne bi naše bralke in bralci ostali brez tednika Novi glas, smo pripravili številko zanimivega branja, ki ni vezano na dogodke, vsaj na kroniko ne. Vse to pa zato, ker smo v velikih finančnih zagatah, ki nas silijo v take izbire. Uprava Zadruga Goriška Mohorjeva, ki je naš izdajatelj, se je za ta korak odločila tudi zato, da lahko zaposleni porabimo dopuste, ki ob koncu leta bremenijo že itak slabo finančno bilanco. Verjemite, da nismo razmetavali ne z denarjem in ne z razpoložljivimi sredstvi, a finančni rezi s strani Slovenije in nenaklonjenost sedanje deželne uprave so naredili svoje. V novem letu smo, letu, v katerem bo Novi glas obhajal dvajsetletnico obstoja pod tem imenom. 11. januarja leta 1996 je namreč izšla prva številka Novega glasa, ki je bila sad mlade redakcije, izkušenih urednikov in predvsem pa združitve dveh slovenskih tednikov, kajti Novi list in Katoliški glas, naša prednika, sta bila trdno vraščena v naš prostor. Kot je tudi Novi glas, o tej združitvi sami lahko rečemo, da je bila prva velika odprava sorodnih dvojnikov, prva uspešna združitve, ki je spoštovala tako naročnike kot izdajatelje obeh tednikov. Prav je, da se tega spomnimo, saj je Novi glas samo nadaljevalec več kot sedemdesetletne zgodbe demokratičnega tiska pri nas.

Ko se danes kar tja v en dan in brez globljega razmisleka govori o tem, "kako bi bilo potrebno odpraviti dvojnike", samo skromno povemo, da smo to naredili že pred dvajsetimi leti in bi zato danes pričakovali, da bi imeli pristojni, ki ob porazdelitvah javnih finančnih sredstev prevečkrat pozabljajo na nas in naše potrebe, da se to upošteva in ceni. Še vedno smo prepričani, da se bo našel potreben denar, da bomo lahko tudi v prihodnje dobro delali, predvsem pa ostali zvesti bralkam in bralcem, naročnicam in naročnikom, vedno zavezani slovenstvu, krščanstvu in demokraciji, trem trdnim temeljem, katerim se tudi v prihodnje ne nameravamo odreči.

In naj bo tu javno izrečena zahvala neimenovanim dobrotnicam ter dobrotnikom, ki so prispevali v sklad za Novi glas denar, nekateri več, kot znaša podporni naročnina, in tako pripomogli, da je bila izguba manjša.

Predvsem pa zaupamo, da nam boste zvesti tudi v prihodnje, kot smo tudi prepričani, da ima Novi glas v našem prostoru nezamenljivo vlogo in poslanstvo, ki se jima naša celotna narodna skupnost v Italiji ne more in ne sme odreči!

Ostanite nam zvesti!

Kot smo že večkrat pisali, so nas letos zelo prizadeli finančni rezi s strani Republike Slovenije in Dežele Furlanije Julijske krajine, zato pozivamo vse tiste zveste naročnike in naročnice, bralke, bralce ter prijatelje Novega glasa, naj nam ostanejo blizu. Sporočamo pa tudi, da nam lahko pomagajo tako, da v sklad za izdajanje našega tednika darujejo denarna sredstva na naslednja računa:

Zadružna banka Doberdob in Sovodnje,
IBAN: IT 19 F 08532 12400 000000730643
SWIFT ali BIC koda: ICRAITRRESO

Čedajska banka:
IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280
SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C

Že vnaprej se zahvaljujemo in vam vsem kličemo: "Ostanite nam zvesti tudi v prihodnje!"

Foto J.M.P.

Niko Grafenauer ob 75-letnici

Kritičen do slovenske družbe, politike in kulture

Pesnik, prevajalec in akademik Niko Grafenauer je praznoval 75. rojstni dan. Kot je povedal za Slovensko tiskovno agencijo, ga danes bega več vprašanj. Sprašuje se, zakaj smo po osamosvojitvi države zdrsnili na dno evropske lestvice, zakaj smo se v dobrih 20 letih zadolžili za 30 milijard evrov in zakaj nam propada javno zdravstvo. Grafenauer je kritičen tudi do "razsutega družbenega gospodarstva, ki ga nismo po vzoru drugih vzhodnih držav EU pravočasno prestrukturirali in privatizirali". Čudi se temu, "zakaj se ne počisti s klikami in lobiji v naših bankah skupaj z njihovimi udbo-mafijskimi ozadji". Kot je

tranzicije".

O kulturi, kot poudarja, ne more reči ničesar, ker je v duhovnem smislu relativizirana do te mere, da o meritorni kulturi ni več mogoče govoriti. Podobno je s kulturno elito, ki po njegovem mnenju v sedanjem občestvu in razmerah ne more preživeti. "Egalitarizem je postal vsepričujoč in uničujoč", meni.

O poeziji pravi, da jo je več kot dovolj. Težavo pa vidi v kriterijih, ki določajo estetsko vrednost. Ti so, kot pravi, marsikdaj premalo zaznavni in razvidni, "zato je objavljeno preveč odpadka".

Grafenauerja skrbi tudi slovenski jezik kot konstitutivno kategorijo slovenske identitete. Po njegovih besedah je z vprašanjem jezika

poslovja za otroke pri Mladinski knjigi. Vrsto let je bil tudi glavni urednik mesečnika Nova revija ter glavni urednik in direktor založbe Nova revija. Za svoje ustvarjanje je dobil številne nagrade, med njimi večkrat Levstikovo nagrado, Jenkovo nagrado in Sovretovo nagrado za prevajanje. Je tudi prejemnik Župančičeve nagrade za življenjsko delo ter male in velike Prešernove nagrade.

Na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti (SAZU) so 16. decembra lani počastili 75. življenjski jubilej Nika Grafenauerja. Pesniku, prevajalcu in akademiku so se poklonili njegovi prijatelji, kolegi in sodelavci založbe Mladinska knjiga, s katero je bil več let povezan. Literarni zgodovinar

Boris A. Novak ga je označil za pesnika ednine in ljubezenske dvojine. Slovesnost sta pripravili založbi Mladinska knjiga in Grafenauer. V prvi je bil, kot že povedano, urednik predvsem za otroško leposlovje. Kot je povedal, je deloval s polno paro, v svet so prodirali s slikanicami in hodili po sejnih. Bilo je živo obdobje, ki se ga rad spominja, med drugim tudi zaradi ljudi, s katerimi je sodeloval. Pošalil se je še, da so velikokrat

povezana globalizacija, znotraj katere pa že zaznava nekatere anticipacije upadanja avtentične skrbi za slovenski jezik. Skeptičen je tudi do medijev, ki ponujajo laž in resnico, ki se prekrivata in skupaj tvorita virtualno resničnost, za katero verjame, da je prava in edina. "V virtualnem svetu je tudi smrt le privid", je sklenil Grafenauer. Grafenauer velja za enega najpomembnejših sodobnih slovenskih pesnikov, obenem je prevajalec in esejist. Njegovo ustvarjanje obsega tako poezijo hermetičnega simbolizma in skrajnega modernizma kot otroško in mladinsko poezijo (*Pedenjped, Nebotičniki, sedite in Stara Ljubljana*) ter knjige pravljic (*Majhnica*). Triindvajset let je bil urednik le-

opozoril, "se kraja nadaljuje, državljanji pa koruptivne banke kar naprej zalagamo z novimi kontingenti denarja za njihovo sanacijo".

Obenem se sprašuje, od kod Slovincem takšna "privrženost k prividu, ki ga utelešajo nekateri politiki z napenjanjem svojih voltil mišic in zagotavljanjem, da se bodo spravili na korupcijo, medtem ko se razmere doslej niso spremenile niti za las".

Boli ga, da se moramo ves čas vračati k vprašanju sprave, ob čemer je prepričan, "da nas bodo, dokler ga ne bomo razrešili, Huda jama, Teharje, Rog, Črni grob in vsa druga grobišča po vojni brez sodbe pobitih in zakopanih, opozarjali, da smo civilizacijsko in etično pohabljeni nacija, ki se ni možna izkupati iz

imeli kaj povedati drug čez drugega, a ne čez mero. Urednica založbe Grafenauer in pesnikova skrbi za slovenski jezik. hči Eva Grafenauer je delila spomine na to, kako je oče ustvarjal poezijo. Kot je povedala, jih je vprašal za mnenje, a se je držal lastne odločitve. Neštetokrat pa je rekel: "To moram še pošteno izpiliti". Slovesnost sta uvedla glasbenika Ana Vipotnik in Igor Leonardi z uglasbitvijo Grafenauerjeve pesmi *Samota*. To stanje je po Novakovih besedah na neki poseben način zaznamovalo njegovo življenje in poezijo. Označil jo je za temeljno travmo, ki je "obzorje njegove eksistence in najbrž eden od virov njegovega pisanja". Grafenauerju je namreč takoj po njegovem rojstvu umrla mati, kmalu zatem še oče.

Ob osemdesetletnici pokojne pesnice Milene Merlak Detela

Pesniška zbirka Moja neandertalska pomlad

Pri založbi Lara v Zagrebu je izšel nov trojezični izbor njene poezije. Na Dunaju leta 2006 umrla dvojezična slovensko - avstrijska avtorica in publicistka Milena Merlak Detela bi letos 9. novembra praznovala svoj osemdeseti rojstni dan. Ob tej priložnosti je zagrebška založba za pesništvo LARA izdala nov trojezični slovensko - hrvaško - nemški izbor njenih pesmi, ki je izšel novembra v posebni knjigi z naslovom *Moja neandertalska pomlad*.

To je že druga pesniška knjiga Milene Merlak pri tej zagrebški založbi. Lansko leto je namreč založba LARA objavila že obširno slovensko - hrvaško - nemško - angleško zbirko njenih pesmi pod naslovom *Pepel v očeh*. Za obe pesniški zbirki ima poleg kulturnega oddelka avstrijske zvezne vlade na Dunaju, ki je sofinancirala natis knjige, največ zaslug hrvaška avtorica in prevajalka Ksenija Premur, ki je prevedla že več sodobnih slovenskih pesnic in pesnikov v hrvaščino.

Milena Merlak je leta 1960 iz političnih razlogov zapustila tedanjo Jugoslavijo in se naselila v Avstriji oziroma na Dunaju. Objavila je pet slovenskih pesniških knjig in dve nemški publikaciji. Njena prva pesniška zbirka *Sodba od spodaj*, ki jo je opremil arhitekt Boris Podrecca, je izšla leta 1964 v Trstu. Pri založbi Mladika v Trstu so leta 1976 natisnili zbirko njenih z narodnimi motivi povezanih pesmi *Zimzelene luči*. Širši izbor pesničnih lirike in lirične proze je zbran v knjigi *Svet svitanja* iz leta 1997, ki jo je izdala celovška Mohorjeva založba.

V najnovejši knjigi *Moja neandertalska pomlad* te na Dunaju več desetletij živeče in ustvarjalne slovenske avtorice so zbrane predvsem pesmi iz zadnjih let njenega življenja. Večina jih je napisala v slovenskih izvirnikih, nekatere pa je tudi sama prebrala v nemščino, vendar je večina slovenskih tekstov prevedla v nemščino pesničina dolgoletna prijateljica, literarna zgodovinarica in prevajalka dr. Hilde Ber-

gner, ki živi v Nürnbergu. Nemški prevodi Hilde Bergner so objavljeni tudi v prvi zagrebški zbirki Milene Merlak *Pepel v očeh*, kjer so natisnjeni poleg hrvaških prepesnitev Ksenije Premur še angleški prevodi na Dunaju živečega ameriško - avstrij-

tedaj, če uporabi kot motiv bližnjo ali daljno zgodovino, o čemer priča dve v najnovejši zbirki objavljeni pesmi. V tekstu *Carnuntum ali smrt imperatorja na tujem* je glavna oseba rimski cesar in mislec Mark Avrel, ki je umrl v nekdanji Vindoboni, iz

katere se je razvil današnji Dunaj. Druga pesem *Alkimisti v zlatem mestu* je obsodba invazije čet varšavskega pakta pod vodstvom nekdanje Sovjetske zveze v Češkoslovaško leta 1968, kjer so zadržali tamkajšnjo kratko demokratsko pomlad, ki je obetala oblikovanje socializma s humanim obrazom. Včasih pesnico močno nagovori tudi svet likovne umetnosti, kar je razvidno iz pesmi *Danse macabre in bastard*, nastalih ob podobah mednarodno znanih slikarjev Otta Dixea in Paula Kleeja. Zanimivo je, da zna Milena Merlak Detela obuditi tudi izročilo starih mitov, vendar jih prestavi na izviren način v popolnoma

nov moderen družbenokritičen kontekst, kot dokazuje večdelna pesem *Desetnica*. Poezija Milene Merlak Detela je vedno znova vtkana v kontekst človekovo stvarnost presegajoče kozmologije bivanja. Z avtorica nakaže s pomočjo različnih izvirnih prispevkov, ki se prelivajo v širokem liričnem toku med prvimi, ki so povezane s spomini na lastno otroštvo in mladost ter narodno tradicijo, in med izrazito modernimi eksperimentalnimi izzivi. Te je pesnica znala oblikovati s psihoanalitičnimi zarisi razpetosti med mračno osamljenostjo, zapostavljenostjo zavrženih in pozabljenih ter krčevitim občutkom iskanja osvobodilne svetlobe in osrečujoče lepote življenja.

V zbirki je v treh jezikih objavljen kratek bio - bibliografski prikaz avtoričinega večdesetletnega literarnega delovanja, natisnjeni pa sta tudi beležki o obeh prevajalkah Kseniji Premur in Hildi Bergner.

L. D.

Naši domovi, bogastvo ali breme? (4)

Kulturni center Lojze Bratuž (nekdanji Katoliški dom)

Kulturni center Lojze Bratuž je osrednje kulturno središče Slovencev na Goriškem; svoje delovanje razvija že več kot pol stoletja. Od leta 1962 do leta 1996 je kulturno središče bilo poznano pod imenom Katoliški dom. Po prenovi, ki se je končala leta 1996, pa je stavba prevzela naziv Kulturni center Lojze Bratuž. Ta novi naziv na celovitejši in sodobnejši način izraža odprtost prostora do vseh Slovencev. Spomin na Lojzeta Bratuža, goriškega mučenca, ki je umrl zaradi fašističnega nasilja, nazorno spominja na miroljubno zave-

zanost slovenski narodni zavesti. Prenova je dala središču novega delovnega in ustvarjalnega zagona, ki ga lahko razdelimo v tri sklope. Prvi je vezan na osrednji del, kjer so velika dvorana (284 mest) s koncertno školjko in dodatnimi prostori, komorna dvorana (64 mest), razstavnih prostorih in dvoranica za družabna srečanja. Za dogodka, prireditve in razstave v omenjenih prostorih skrbi združenje Kulturni center Lojze Bratuž. V drugem delu stavbe ima svoje prostore Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil

Komel. V tretjem delu so pokrajinski sedež Sveta slovenskih organizacij za Goriško, sedež Zveze slovenske katoliške prosvete, sedež Združenja cerkvenih pevskih zborov, sedež in uradi Kulturnega centra Lojze Bratuž, sedež radia Spazio Punto Zero, sedež MePZ Lojze Bratuž in dvoranica za balet. Na razpolago pa je tudi večja soba, ki se v glavnem uporablja za seje. Okoli stavbe je več parkirišč in zelenih površin. V bližini sta tudi goriški sedež Slovenske zamejske skavtske organizacije in telovadnica, ki nosi naziv Slo-

venski športni center Mirko Špacapan. O obeh bomo še pisali v prihodnjih tednih. Celoten sklop Kulturnega centra Lojze Bratuž je last Katoliškega tiskovnega društva, ki je odgovorno za redno in izredno

upravljanje, kar stane letno nekaj več kot 150.000 evrov, k temu pa je potrebno dodati še odnose, ki jih je skoraj za 83.000 evrov. Pri stroških ima največji delež občinski davek na nepremičnine, za katerega KTD

odšteva skoraj 25.000 evrov letno, kot tudi poraba plina in elektrike, ki skupaj znašata slabih 42.000 evrov. Upoštevati pa je treba še izredne stroške, ki jih je bilo v zadnjih letih kar nekaj. Bolj ali manj nepredvidenih posegov je bilo kar nekaj. Potrebna je bila zamenjava kurilne naprave za veliko dvorano in popravilo ohlajevanja komorne dvorane, kar je pomenilo izdatke za približno 200.000 evrov. Vsa dela so bila že izvedena. V prihodnje pa bo potrebno poskrbeti še za obnovo naprave za hlajenje v veliki dvorani, za obnovo obloge stebrišča na zadnji strani in za prilagoditev novim protipožarnim, varnostnim predpisom ter multimedialnim potrebam.

Julijan Čavdek

BODI ČLOVEK!

Stražar pravi: "Prišlo bo jutro, četudi je noč!" (Iz 21,12)

Letu usmiljenja na rob

Bodimo torej usmiljeni

Ob odprtju "leta usmiljenja" smo sklenili pričujočo prilogo posvetiti zlasti tematiki usmiljenja, čeprav ne izključno, saj imamo tudi tri zapise, ki ne govorijo strogo o njej, pa vendarle lahko rečemo, da se prav tako dotikajo usmiljenja. Usmiljenje je namreč ne le ena od lastnosti Boga, temveč je njegovo bistvo, tisto, kar on je v samem sebi. Bog je usmiljen v polni meri, mi k temu težimo, smo na poti. Evangelist Luka nam pravi, naj bomo usmiljeni kakor naš nebeški Oče (Lk 6,36). Evangelist Matej vabi v podobnem povabilu k popolnosti (5,48). Si navodili nasprotujeta? Nikakor, mislim, da se dopolnjujeta. Oče Brown, ki ga omenjam v svojem zapisu, je znal reči: "Gorje tistemu, ki dobesedno razlaga Sveto pismo"! V smislu, da se nam slabo piše, če tako delamo. Kot marsikdaj velja, se je treba vselej v svetopisemsko besedilo poglobiti; "popoln" v tem primeru pomeni namreč "zrel", "dorasel", "tisti, ki je dosegel cilj". Kdo pa si potemtakem ne želi, da bi že enkrat bil tudi usmiljen. Usmiljenje pa seveda ne izključuje niti ostalih Božjih bistvenih lastnosti, ki, čeprav v manjši meri, krasijo tudi nas ljudi, ker smo narejeni po Božji podobi. Tu mislim na pravičnost, svetost, modrost... Tudi to bi radi bili bolj, kot smo že. Zato tisto, da naj bomo popolni, dejansko pomeni, da je to mogoče, da se da. Lahko rastemo in tudi odrastemo v pravičnosti, modrosti, svetosti, ljubezni ... tudi v usmiljenju, seveda! Prvi pogoj je seveda ta, da nismo samo na mestu in čakamo, kako bodo drugi usmiljeni, največkrat seveda čakamo, da bodo usmiljeni do nas samih.

in zaprtosti vase. Konec koncev smo takšni tudi v odnosu z Bogom, ko čakamo, da bo on usmiljen do nas, sami pa za dosego usmiljenja ne naredimo praktično nič. Usmiljenje je seveda, če govorimo o Bogu, njegov veliki dar, a je dar vselej treba tudi sprejeti. Torej gre vselej za neko delo v smeri dobrega, za osebno prizadevanje, za pripravo "terena". Če je že leto usmiljenja tako univerzalno zastavljeno, da ni rečeno "Božje usmiljenje", temveč le "usmiljenje", potem vse nas povabim tudi k temu, da bi bili usmiljeni DO Očeta. Da bi pomen tega razumeli, naj omenim odgovor Gospoda Jezusa Samarijanki: "Če bi poznala Božji dar in če bi vedela, kdo je, ki ti pravi: 'Daj mi piti', bi ga ti prosila in dal bi ti žive vode". (Jn 4,10). Kaj torej naredimo pri samih sebi, da bi bili bolj usmiljeni v vseh pogledih? Si res želimo doseči usmiljenje, kakor pravi eden od blagov? Dandanes je usmiljenje nekaj izredno abstraktnega, oddaljenega. Najbrž ni niti neka ideja več, temveč je neka pravljica, neka naučena beseda, s katero se hočemo tolažiti, pa nam ne uspe. Za antične cerkvene očete je bilo usmiljenje nekaj zelo stvarnega, oprijemljivega, konkretnega, kot. Mi se sicer sprašujemo, kaj naj storimo, da bomo veseli, srečni, da bomo deležni usmiljenja, kot ne bi vedeli, kaj je treba. Kristjan ni le človek ideje, temveč je tudi človek akcije. Odgovor je

zato enostaven - potrebna so DELA ljubezni oz. usmiljenja. Zato jih imamo pa tudi na voljo, in sicer dva seznama po sedem, telesna in duhovna dela. Kot vidimo, gre za dela, ne le besede, ideje, lepa čustva in še kaj v tej smeri. Tudi niso drugi, ki morajo ta dela delati meni, temveč najprej jaz drugim. Jezus je tistemu, ki mu je povedal priliko o usmiljenem Samarijanu, dejal: "Kdo od teh

hlačah pomagal ubogim črnčkom ter lepil selfije z njimi na Facebook ali drugam, temveč se vse skupaj začne in konča v našem vsakdanu, torej doma. Pri častitljivem delu rožnega venca, ki ga molimo zlasti ob nedeljah in sredah, pri treh uvodnih zdravamarijah molimo k Jezusu, da bi vodil naše misli, besede in dejanja. Z nekom imam tako odnos v mislih, besedah in dejanjih. To so naše

dolžnosti, če želimo z nekom imeti odnos, če imamo nekoga radi. Ne torej pričakovanje, kaj bodo drugi, tudi Bog, naredili, temveč osebna konkretna dejanja, kakor so usmiljenje pojmovali omenjeni cerkveni očete. Sv. Peter Krizolog zato pravi: "O človek, bodi sam sebi merilo odpuščanja. Kakor želiš, da bodo drugi usmiljeni do tebe, bodi tudi ti usmiljen do drugih". Jezus sam pravi: "Blagor usmiljenim, kajti usmiljenje bodo dosegli" (Mt 5,7). Kako pridemo, konkretno po omenjenem cerkvenem očetu, do tega usmiljenja? "Molitev,

post in miloščina (torej, konkretno izraženo usmiljenje v dejanjih, ki so lahko tudi majhna, a so, op. A. V.) naj bodo za nas edinstvena sila, da dosežemo Boga, naj bodo za nas edinstvena obramba, ena molitev pod tremi različnimi vidiki". O usmiljenju in odpuščanju naj bo zato letos predvsem manj govorjenja, razpravljanja, modrovanja, temveč naj bo več tovrstnih dejanj.

je bil bližnji tistemu človeku?". Dela torej, ne le materialna, temveč širše, ker krščanstvo ni le neka filozofija, skupek lepih misli, modrih izrekov, ideja, temveč je odnos z osebo. Imeti je treba odnos z Bogom in z bližnjim. Tako pravi največja zapoved. Ko pa govorimo o bližnjem kot o sočloveku, ne mislimo na to, da človek po par ur svojega časa posveti t. i. "dobrodelnosti", ali da gre za kak mesec v Afriko, da bi tam v japonkah in kratkih

Andrej Vončina

Leto usmiljenja / O vratih

Kam, skozi kaj pravzaprav vstopamo?

Pridružil sem bom seriji novinarjev, kolumnistov, mislecev, predvsem katoliških, ki v teh dneh vztrajno polnijo različne, bolj ali manj bele, strani z zapisi o vratih, o svetih vratih. Bil sem opozorjen, da vsi to počno in da bo moj zapis zgolj eden izmed mnogih. Pa vendar ne morem mimo, ne da bi "odtipkal" še svojega, četudi je največji absurd tega dela ravno v tem, da z modrovanjem ne morem doseči namena, ki ga nosijo v sebi sveta vrata.

Vrata so simbol. Simbol je lahko razumljiv, lahko ga ne razumemo, če pa ga razumemo, je vprašanje, ali ga upoštevamo oz. ponotranjimo. Cestno omejitev razumemo vozniki, seveda tudi tisti, ki ne vozijo, ampak našel bi se kakšen triletnik, ki tega simbola ne bi razumel. Razumemo, a vprašanje, če ponotranjimo, kar pomeni: ko vidim znak za omejitev hitrosti, nič ne preiščam, ampak sam od sebe znižam hitrost. Če se vrnemo k vratom, so v resnici tako banalen simbol, da ga vsi razumemo, a o njem ne razmišljamo, ga težko ponotranjimo, saj so za razliko od preteklosti, ko je bila kakšna čumната tudi brez vrat, sestavni del našega življenja. Kaj naj bi pravzaprav sploh ponotranjili, da bomo ob pogledu na sveta vrata samodejno "spremenili hitrost"? Všečna mi je prva definicija vrat, ki jo ponuja naš Slovar: *odprtina v zidu, steni, ki omogoča dostop v notranjost česa*. Pojdimo po korakih, kot pri

znakah, kjer najprej pogledamo obliko, potem vsebino in nato pridemo do dejanja. Najprej so vrata nekakšno nasprotje zidu.

vrata tako najprej vabijo, razbijajo stene predsodkov, ki jih premore naša Cerkev kot skupnost verujočih. Sveta vrata so

Ne morem doseči, lahko pa upam, da se pri teh vratih srečam s teboj.

Razbijajo ga, rušijo njegov pomen. Če zid na neki način varuje, pregrajuje in omejuje, so vrata šibka točka zidu, hkrati pa tudi vstopna točka. Odprta vrata vabijo, zaprta pač ne, pa vendar dopuščajo možnost vstopa, kar je seveda odvisno od več dejavnikov. Zid lahko

absolutizacija Jezusovih besed, kjer nalašč opuščam prilastkov odvisnik, ki sicer sledi: "Pridite k meni vsi, ..." (Mt 11,28). Pridite prav vsi, vrata so odprta. Vrata nadalje omogočajo dostop v notranjost česa, v njegovo bistvo, v srce. Odprtje svetih

vrat na dan, ko se je končal II. Vatikanski koncil, torej moremo razumeti v smislu: omogočen vam je vstop v usmiljeno skupnost verujočih, v usmiljeno Cerkev. Koncil je namreč odprl bogastvo zavedanja, da smo Cerkev vsi verniki, da smo vsi, kleriki in laiki, povabljeni k svetosti in sedaj moremo reči, da je ta svetost bistveno povezana z usmiljenjem. Vrata torej simbolno omogočajo vstop v to skupnost.

In sedaj pridemo do tistega absurda, ki sem ga omenjal na začetku. Slovar izredno tega ne omenja, a če vrata omogočajo dostop, potem mora biti nekdo, ki mu je ta dostop omogočen. Vrata kot simbol so notranje neizmerno povezana z usmiljenjem. Kajti usmiljenje potrebuje nekoga, ki se ga lahko usmili. Usmiljeni Samarijan ne obstoji brez pretepenega človeka, usmiljenega očeta ni brez izgubljenega sina. Božje usmiljenje potrebuje mene, da se me lahko usmili, in vrata potrebujejo mene, da vstopim. Zame bi bilo torej bolje, da bi uredniku oddal prazen list papirja in se odpravil k najbližjim vratom. Ravno zato jih imamo premierno po vseh stolnicah ter drugih cerkvah, da bi mogli vstopiti v notranjost, torej v usmiljeno Cerkev, v kar se da velikem številu. Odprta vrata nimajo pomena, če ne vstopim skozi nje, v notranjost, v usmiljeno Cerkev, vrata me potrebujejo.

Z zapisom sem morebiti pripomogel, da sem komu odstrl pomen svetih vrat v tem letu usmiljenja. Samo pri sebi pa morem doseči, da bom ponotranjil pomen vrat, ki je v tem, da jaz, ki sem potreben usmiljenja nebeškega Očeta, vstopim v notranjost, v našo skupnost verujočih, v Cerkev. Ne morem doseči, lahko pa upam, da se pri teh vratih srečam s teboj.

Matevž Vidmar, teolog

Leto usmiljenja in literatura

Usmiljeni kakor oče ... Brown

Za klasike katoliške literature se vedno najde kaj časa, saj si ga tudi zaslužijo. Lepo se je tako družiti z Guareschijevim Don Camillom, lepo tudi s Chestertonovim očetom Brownom, če povemo le dva junaka. Lahko bi omenili še Tolkiena, Bernanosa, Mauriaca in še koga, ki so tudi vredni naše pozornosti. Očeta Browna sam berem v italijanščini, ker imam kompletno zbirko v tem jeziku, kakor imam tudi vso zbirko Don Camilla v italijanščini. Lepi prevodi nastajajo sedaj na novo v slovenščini pri Mohorjevi družbi, a niso še gotovi. Chesterton je res dečko in pol, zagotavljam! Čeprav je umrl že daljnega leta 1936, je njegovo pisanje neverjetno aktualno še danes. Njegov glavni literarni junak je detektivski duhovnik oče Brown. Ko govorimo o usmiljenju, je najboljša zgodba *Skrivnost očeta Browna*, ker v njej izvemo, kako mu je uspelo razvozlati toliko čudnih zločinov. Oče Brown tako pove svojo skrivnost: "Skrivnost je ... Glejte, dejstvo je, da sem tiste ljudi ubil jaz ... Prav jaz sem jih ubil ... Zato je jasno, da vem, kako se je zgodilo". Grandison Chace je seveda začuden še enkrat vprašal duhovnika, katera je njegova skrivnost uspeha, saj seveda ni mogel verjeti, nato mu je duhovnik odvrnil: "Zelo skrbno sem načrtoval tiste zločine ... Natančno sem premislil, kako je mogoče napraviti kaj takega in s kakšnim stilom in v kakšnem duševnem stanju lahko človek to naredi. Ko pa sem bil gotovo, da se počutim natančno tako kot morilec, je jasno, da sem vedel, kdo je bil". Ko se je Chace oddahnil, ker je mislil, da je razumel, pa je napravil eno silovito napako, ki jo delamo pogosto tudi mi, saj je dejal: "Za trenutek sem pomislil, da ste vi zares morilec. Predstavljal sem si vse časnike ZDA ... Seveda je to samo neki način izražanja in pomeni, da ste želeli skupaj spraviti psihologijo...". Sedaj pomislimo, kako bi se lepo strinjali s tem sogovornikom očeta Browna, ker bi naduto mislili, da smo razumeli. Ta detektivski duhovnik, torej Chesterton sam, bi skoraj jezno ali užaljeno dejal tudi nam: "Ne, ne ... Ni samo način izražanja ... Hočem reči, da sem zares videl samega sebe, resničnega samega sebe, kako morim. Nisem v resnici umoril teh ljudi, a to ni bistveno. Katerakoli opeka ali slučajna nesreča bi jih lahko ubile. Želim reči, da sem spet in spet razmišljal, kako lahko človek pride do tega, da stori kaj takega, dokler nisem razumel, da sem bil

tudi sam tak v vsem, razen, da bi si dovolil storiti sklepno dejanje. Nekoč mi je to vajo priporočil neki moj prijatelj, gre za neke vrste pobožno vajo, ki jo je najbrž vzel iz naukov papeža Leona XIII., ki je vselej bil moj junak". To je skrivnost ne samo psihoterapije, kot to velja za italijanskega strokovnjaka Roberta Marchesinija, temveč je tudi skrivnost naših odnosov, pravzaprav naše duhovnosti. To je skrivnost našega usmiljenja. Vse delajo namreč vedno predvsem drugi, pa tudi usmiljeni bi morali biti najprej drugi do nas, če že o tem govorimo. Če pa kaj drugi storijo, neodgovorno nanje gledamo kot na neko napako narave, njenega sistema, kot na neko rakasto tvorbo, ki je nastala na sicer zdravem telesu, pa jo je treba odrezati in bo vse v redu. Temu seveda ni tako in ne sme biti tako! Za očeta Browna kriminalci niso neki čudni stvori, temveč normalni ljudje, ki imajo svoj razum in voljo kakor ti in jaz, zato je mogoče njihova dejanja tudi razumeti. Ali ni tudi naš Gospod Jezus tako gledal na bližnjega, pa najsi je šlo za "uradne" grešnike tedanje družbe, kakor tudi za tedanje veljake, ubožce, izrinjenec? Ali ni tako gledal tudi na svoje apostole? Vsak od nas bi si moral najprej reči: "Tudi jaz sem tak, le da v večini primerov ne naredim sklepne dejanja". Zato ni čudno, da so sveta vrata tudi vrata zaporniških celic, saj bi kaj lahko tudi sam sedel v eni od njih – ne vem, morda se komu od nas res kaj takega pripeti, nikdar ne vemo. Zagotovo je nevarno, če bomo naduto vztrajali v svoji lastni pravičnosti nasproti drugim in v prepričanju, da pa mi česa takega nikdar ne bomo sposobni storiti. Pokojni škof Janez Jenko je dejal, da bi lahko napravil prav vsak

možen greh – če ga ni, je to Božja milost. Dejstvo je torej, da bi, v določenih okoliščinah in pod določenimi pogoji, tudi sami storili marsikaj nemoralnega in lahko tudi še bomo. Zato je pomembno, da razumemo pri bližnjem, ki je nekaj storil, ki je v določenem položaju, kakšne so bile in so njegove okoliščine? Zakaj je tako naredil, zakaj tako dela ali se obnaša? Odkod vse to izvira, kaj želi s tem povedati, kakšen je namen tega? Lahko bi še naštevati vsa možna pametna vprašanja, ki bi

da ta gnev čutimo zato, ker je tako blizu ... Lahko bi imeli za grozen neki zločin zato, ker ga nikdar ne bi mogli storiti. Jaz ga imam za groznega zato, ker bi ga lahko storil". Torej je potrebno, kot nam pravi tudi sv. Tomaž Akvinski, nehati gledati na življenje tako materialno in na druge tako vzvišeno, po drugi strani pa tudi ne sebe jemati preveč resno, kot da ne bi bili česa sposobni: "Noben človek ni dober, dokler ne ve, kako slab je lahko". Pobožna vaja, ki jo predlaga oče Brown je zelo skladna z nauki sv. Ignacija v njegovem temeljnem delu

Oče Brown nas vabi, da bi se čim bolj poistovetili z bližnjim v njegovih dejanjih. To je pobožna vaja, da se osvobodimo egoizma, zagledanosti vase in nadutosti.

si jih lahko zastavili, ker jih je veliko. Morda res ne razumemo težav, dokler ne vidimo samega sebe v njih. Zadeve se nam ne zdijo mogoče, logične, razumne, možne tudi za nas same. Dvomi pri takšnem početju so isti, kot jih je imel Chace: "Ali se vam ne zdi, da ta vaša ideja o človeku, ki se skuša počutiti kot kriminalc, ne privede do tega, da je malo preveč toleranten do zločina"? Ali se ne sprašujemo tudi mi podobno glede greha, če ne bi bili preveč tolerantni na ta način? Oče Brown odgovarja vsem: "Mislim, da privede prav do nasprotnega učinka ... Obstajata dva načina odpovedi Hudiču in razlika predstavlja morda najgloblji prepad v sodobnem verovanju. Eden je ta, da čutimo gnev do Hudiča, ker je tako daleč, drugi pa,

"Duhovne vaje". Med temi vajami je tudi vaja v tem, da se poistovetimo z osebami v evangeliju in vidimo, slišimo, čutimo kakor oni. To je vaja, da bi začutili svojo lastno grešnost kot posledico izvirnega greha, ki družijo prav vse ljudi v krhkosti, ko se spopadajo z zlom. Tako lahko vidimo, kako tudi sami nismo nič več od koga drugega, ker bi kot navadni grešniki lahko storili to in ono. Če nismo, to ni naša zasluga, ker se proti zlu sami v svoji krhkosti ne moremo uspešno boriti, kaj šele, da bi zmagali. Osvoboditev lastnega egoizma je zelo pomembna, da bi se pustili nagovoriti drugemu in Drugemu, kakor da bi istemu tudi pustili, da nam pomaga.

Andrej Vončina

Pariška podnebna konferenca Združenih narodov

Zgodovinski dosežek ali norčevanje iz ljudi?

V Parizu so se, da bi omejili podnebne spremembe, na 21. konferenci Združenih narodov (COP21), od 30. novembra do 11. decembra 2015, zbrali voditelji okoli 200 držav. Ob koncu konference so podpisali Pariški sporazum, ki naj bi l. 2020 nadomestil sporazum iz Kyota (1997). Vsekakor potrebujemo spreobrnjenje in spoštovanje narave, potrebujemo ekološko etiko, ki jo bo potrebno šele začrtati. Prav tako je potrebno več narediti na vzgojnem področju. Pri tem nam je lahko v pomoč tudi okrožnica papeža Frančiška *Laudato si'*. Za vse bo dobro, če bomo dihali čist zrak, pili neonesnaženo vodo in jedli zdravo hrano. S političnega vidika je pariška podnebna konferenca poskus ustvarjanja "svetovne vlade", kar je potrebno, saj so problemi, s katerimi se srečujemo, globalni. Zato sta

potrebna svetovno soglasje in svetovna vlada, kar pa bo gotovo omejilo suverenost posameznih držav. To pa ni brez nevarnosti.

Vsekakor potrebujemo spreobrnjenje in spoštovanje narave, potrebujemo ekološko etiko, ki jo bo potrebno šele začrtati.

So konkretne politične izbire res upravičene in temeljijo na neoporečnih znanstvenih dokazih? Ali pa politika le zlorablja znanost za

dokazovanje svoje legitimnosti? Je cilj vladajočih elit ustvariti paniko in kaos? Se za vsem tem skrivajo še drugi interesi in v resnici sploh ne gre za zmanjšanje emisij CO₂? Kot dogodek predstavljajo mediji, naj bi bila pariška podnebna konferenca zgodovinski dosežek. Mnogi, ki so prepričani, da je vzrok za segrevanje zemlje industrializacija in naraščanje prebivalstva, pa s tem dokumentom niso povsem zadovoljni in mu očitajo premajhno ambicioznost.

Ne glede na tiste, ki so zadovoljni, in tiste, ki so razočarani, si lahko postavimo mnoga vprašanja: Poznamo vse vzroke za segrevanje Zemlje? Je v igri le 5% CO₂, ki nastane zaradi človeških aktivnosti? Če se Zemlja tako hitro segreva, nas lahko reši načrt, ki predvideva nevtralizacijo CO₂ med leti 2050 in 2100? Prav je, da skrbimo za čisto naravo, in res je, da človek v zgodovini ni imel takega negativnega vpliva na okolje, kot ga ima danes. Cilj človeštva je, da temperatura na zemlji ne preseže 2 stopinj C v primerjavi s temperaturo pred začetkom industrijske revolucije. Je tak cilj formuliran dobro, če pa vemo, da je bila v srednjem veku temperatura za 3 stopinje C višja, kot je danes? Takrat ni prišlo do katastrof, kot jih napoveduje IPCC (Intergovernmental Panel On Climate

Change). Kaj pa če se znanstveniki v svojih napovedih motijo? Je zagotovo vzrok za segrevanje Zemlje zgolj v človeških dejavnostih, ali pa je vzrokov več? In še eno zelo pomembno vprašanje: je rešitev omejevanje segrevanja Zemlje res le v človeških rokah in t. i. "trajnostnem razvoju"? Mar niso bile ledene dobe tudi v preteklosti? Mar si voditelji narodov in deklarirani ekološki ne pripisujejo prevelike vloge nekakšnih malih bogov?

Ekološki ekstremisti menijo, da klimatske probleme lahko rešimo s kontrolo rojstev (kontracepcija, abortus, promocija istospolnih zvez). Tovrstni »zeleni totalitarizem« napada življenje in družino. Mar ni s takšnimi vizijami »klimatizem« protičloveški? Lahko pobijamo otroke zato, da ne bodo izumrle rastlinske in živalske vrste? Mar niso tudi otroci del narave? Kdo stoji za tem gibanjem in politiko? Mar ne podpirajo te ideologije multinacionalke, ki najbolj onesnažujejo planet, na katerem živimo? Če to drži, pomeni, da nas ima nekdo za norca in se je potrebno vprašati o interesih, ki so v ozadju. Mar nimajo svojih interesov tudi tisti, ki formalno napadajo interese in egoizem kapitalistov? Mar nimajo svojih sebičnih in velikih interesov tudi razne ekološke organizacije? Morda pa je interes, da bi bili ljudje pod popolno kontrolo. Nam bo svetovna politična elita določila, kolikokrat na dan lahko vdihnemo, in kazni za prekoračitve izpustov? Nekdo pa bo od tega imel velike koristi. Mar ne vodi to v še večje izkoriščanje rezev in v še večje onesnaženje, pa ne le narave, temveč tudi človeške duše?

Bogdan Vidmar

O dveh Očetovih rokah

Usmiljeni kakor Oče

Ko si poskušam predstavljati Boga, mi najprej pride na misel podoba očeta iz prilike o izgubljenem sinu, kakor jo je naslikal nizozemski mojster Rembrandt. To je res usmiljeni oče, ki objema svojega blodečega sina. Oče, ki mu je ime Usmiljenje. In ves je tak: majhen, sklonjen nad sina, objema ga, nekateri pravijo, da izgleda celo slep. Vendar pa je na tej sliki tudi podrobnost, ki me je vedno vznemirjala bolj kot druge, malenkost, ki je moje dojemanje te prilike in s tem Očetove podobe stresla v temeljih: na kakšen način je slikar upodobil Očetove roke. Kdor pogleda malce bolje, lahko takoj opazi, da roki nista povsem enaki. Vidi se namreč, da je ena roka nekoliko bolj robata, malce večja in malce močnejša. Druga pa je bolj drobna, gladka in nežna. Ja, kakor bi imel oče na sliki eno moško in eno žensko roko.

Rembrandt naj bi s tem hotel pokazati, da je Božja ljubezen vedno nekoliko "materinska" in nekoliko "očetovska". Torej ljubezen, ki boža, tolaži in ziblje, kakršna naj bi bila do otroka materina ljubezen, in ljubezen, ki je stroga in zahtevna, torej očetovska ljubezen. In jasno je, zakaj je tako. Samo ena ali samo druga "vrsta" ljubezni bi iz otroka napravili duhovnega in socialnega invalida – bodisi razvajenca bodisi travmatiziranca. "Ljubezen obeh rok" pa ga je naredila za sina. Roka, ki zna pobožati, a ki zna tudi zadržati – kar je pač bolj koristno in bolj potrebno v tistem trenutku.

Kot sem povedal, sem zaradi te podrobnosti začel drugače razumevati Očeta in njegovo ljubezen, ki ni vedno taka, kot bi si jo želel, je pa vedno takšna, kakršno jo potrebujem. Nekatere stvari v svojem življenju res težko sprejemam. Tako težko, da bi zaradi njih lahko podvomil v temelj vere, namreč da Bog resnično neskončno ljubi človeka. In samo če razumem, da je ljubezen Očeta kakor njegovi dve roki, potem lahko razumem tudi, kaj pomeni biti usmiljen. *Usmiljen kakor Oče.*

Usmiljen je Oče, ki me ima vedno v svojem obzorju. Se zame zanima, mi naklanja svojo pozornost in svoj čas, predvsem pa me rešuje. Vzame me na svoja pleča in me prenaša. Ne obsoja, čaka me. In me kliče. Včasih preko

prijetnih, včasih preko grdih dogodkov, vse samo zato, da bi prišel nazaj. Kajti kdaj se v zavedanju obdarjenosti z njegovo ljubeznijo

zgrudim na tla pred neizmerno lepoto, drugič pred dogodkom, ki v meni zbudi zavedanje svoje majhnosti in grešnosti. Nisem vedno enak. Oče mi pošlje tisto, kar takrat potrebujem, da ga spet najdem. Da se spet spomnim, da sem sin. Četudi za to nisem prosil. Sem pa to potreboval. Pa naj bo to nežnost ali strogost.

Ko govorimo o *usmiljenju*, bi ga lahko kaj hitro razumeli samo kot materinsko ljubezen. Toda ta ne zadošča. Usmiljenje – če je pravo – ima tako materino kot tudi očetovo roko. Nežnost in strogost. Ne samo ene in ne samo druge, obe skupaj. Biti usmiljen do človeka tako pomeni ljubiti ga in biti hkrati do njega pravičen. Samo oboje hkrati namreč daje človeku občutek, da je ljubljen tak, kot je. Samo oboje hkrati ga spremeni. Kajti do nekoga ne morem biti usmiljen, če nisem prej do njega pravičen. Človek ne more vedeti, da mu je nekaj odpuščen, če ne ve, da je prej naredil nekaj narobe. Če pa se tega zaveda, potem ga usmiljenje spremeni in ga reši – ker ljubljenost čutimo, kadar nam je nekaj podarjeno, zavedajoč se, da si tega nismo zaslužili. Usmiljenje mora namreč človeka *rešiti*. In včasih rešuje objem, včasih pa graja. Vedno pa rešuje to, da se začne zavedati, da je obdarjen. In to se najbolje pokaže v bližini. "Ljubezen pomeni v sebi narediti prostor za drugega, čutiti, trpeti in se veseliti z bližnjim." (papež Frančišek)

Zato usmiljenje ni razvajanje, je bližina, je skrb, je pozornost. Je čakanje, je razumevanje, je sprejemanje. Je hoja skupaj z njim po njegovem življenju. Usmiljenje pomeni dati človeku tisto, kar takrat zares potrebuje. Kar seveda prej pomeni, da ga moram spoznati. Razmišljati o njem, si vzeti zanj čas. Imeti odprta vrata. Vzeti ga v svojo »dnevno sobo«, da ga spoznam in mu potem dam jesti. Da, biti usmiljen je težko. Ker sprejeti nekoga v svoje obzorje pomeni tudi, da mi bo lahko povsem spremenil življenje.

To pomeni biti usmiljen kakor Oče: *spomniti človeka, da je Očetov sin, s tem, da sem njegov brat. Brat, s katerim živim.*

Marko Rijavec

"Oče, ki mu je ime Usmiljenje. In ves je tak: majhen, sklonjen nad sina, objema ga, nekateri pravijo, da izgleda celo slep."

Usmiljenje izhaja iz ljubezni

Očetova usmiljena ljubezen

V začetku je ljubezen ne usmiljenje

Sveti Janez začne svoj evangelij: »V začetku je bila Beseda«. Ne pravi, da je bila Beseda začetek, izvir, ampak, da je bila Beseda v izviru: »in Beseda je bila pri Bogu. « Z ubogimi človeškimi besedami moremo reči, da je Oče izvir ljubezni. Sin prejema vse od Očeta, ker je popolnoma ljubljen od njega. Oče rojeva Sina v Svetem Duhu, to je v Ljubezni. Sveti Duh ju povezuje. Ljubezen tu ni neka milost ali usmiljenje, ampak je njihov način življenja, njihova bit, samo bivanje. Le v Bogu se uresničuje polna ljubezen, ki ne išče razlogov in prednosti izven sebe, njena prednost je v tem, da je. Božje Osebe so, ker ljubijo in ljubijo iz ljubezni za ljubezni.

Ljubezen postane dar

Ljubezen tako kot dobrota teži po tem, da se razširja in se podarja še drugim. Ne more ne ljubiti, to je njeno življenje. Iz svoje polnosti se ljubezen razliva iz Boga v svet in k človeku, to je dar, ki ni po naravi, ampak milost. Bog bi sveta lahko ne ustvaril, nihče ga ni k temu obvezal. Vendar je tako hotel v svoji svobodi in v prekipevanju ljubezni. Božje usmiljenje je tako predhodno grehu, da se skloni k človeku in ga pokliče v življenje. Po milosti in usmiljenju smo bili izvoljeni v Kristusu pred stvarjenjem sveta, piše sveti Pavel. (Ef 1, 4-5)

Dar postane odpustanje

Po grehu se je vzpostavila nova razsežnost usmiljenja in milosti, da ni samo dar in čutenje drugega v njegovi krhki človeškosti, ampak tudi odpustanje. Kdor ljubi, mora delati dobro drugemu v vsem, kar je možno, poleg tega pa je odnos ljubezni povezan tudi s trpljenjem, z drugim je treba potrpeti in potrpeti, včasih celo hudo, kar je huda preizkušnja ljubezni. Pogled na Boga v sebi kot popolno bitje izključuje bolečino in trpljenje, vendar v njegovem odnosu do sveta in človeškega greha pristopa z milostjo, usmiljenjem in odpustanjem, zato tudi trpi. Sveta knjiga govori o Očetu, ki ima sočutje do človeka in deli z njim bolečino. Očetovo trpljenje je povezano z bolečino Sina, ki se je učlovečil, in Svetega Duha posevečevalca, ki je Božja ljubezen v Osebi, pa tudi bolečina, kot pravi teolog Mühlen.

Usmiljenje kot ljubezen iz drobovja

Poudarili smo, da je Bog netrpiliv in presežen v večnem življenju Svete

Trojice, vendar pa sočuten, trpeč in usmiljen v odnosu do sveta in človeka. V Stari zavezi so usmiljenje primerjali drobovju, notranjim organom, ljubezni od znotraj, iz globine. Že pod Sinajem, v katerem je bila v ospredju vzvišenost Boga, polna strahu, se je razodel Mojzesu kot Gospod dobrote in usmiljenja. (2 Mz 34,6)

Bog je hesed: dobrota, zvestoba, usmiljenje, ki odpušča. Ta dobrota je spodbudila sklenitev zaveze Jahveja z Izraelom in jih obvezala, da ostanejo zvesti, čeprav je bilo toliko odpadov in pozabljenja nanj med ljudstvom, kajti hesed Boga je večja od vseh izdaj ljudi. Beseda Hesed je povezana z hemet, ki izraža trdnost, varnost, zvestob. Če je Bog dober in zvest, kako ne bi bil usmiljen do nezvestega ljudstva. (2

Mz 36,22)

Pojem rachamim dodaja dobrohotnosti značaj nežnosti, skoraj strastne. Beseda rachamim prihaja iz rehem, ki kaže na maternico. Čudovito misel najdemo pri

preroku Izaiju:

"Mar pozabi žena svojega otročiča in se ne usmili otroka svojega telesa? A tudi če bi one pozabile,

jaz te ne pozabim." (Iz 49,15)

Ker je Bog Oče, prekipeva v njem nežna ljubezen do Efraima, drugega sina. (Jer 31,20)

Beseda hen izraža milostljivost polno sočutja, usmiljenje, ki se sklanja na revščino: "Vendar jih v svojem velikem usmiljenju nisi uničil, nisi jih zapustil, kajti milostljiv in usmiljen Bog si." (Neh 9,31)

Vsi izrazi dobrote in nežnosti so v srcu Boga. On "ljubi z resničnim srcem." (Oz 14,5) Lahko bi rekli, da Oče deluje kakor mati. (Oz 11,3) Tudi Božja jeza se hitro izgubi, medtem ko njegova dobrota traja za vedno. (Ps 30,6)

Usmiljenje prve zaveze je imelo izvor v Božjem očetovstvu v odnosu do Izraela, in Novi zavezi pa se je to očetovstvo razodelo predvsem v odnosu Očeta do Edinorojenega. On je: "Oče našega Gospoda Jezusa Kristusa, Oče usmiljenja in Bog vse tolažbe." (2 Kor 1,3)

Ta Oče ni prizanesel učlovečenemu Sinu (Rim 8,32), ker je predvsem za njega Bog usmiljenja in tolažbe. V največji zapuščenosti in oddaljenosti, v kateri je bil kot greh, (2 Kor 5,21) ga je Oče napolnil z oceanom usmiljenja in ga je obudil v neskončni tolažbi Svetega

Duha. Zato v Sinu prekipeva Božje usmiljenje, v njem "sta se pojavili dobrota in človekoljubnost Boga, našega odrešenika, ki nas je rešil, a ne zaradi del pravičnosti, ki bi jih storili mi, marveč po svojem usmil-

jenju, s kopeljo prerojenja in prenovitve po Svetem Duhu." (Tit 3,4)

Usmiljenje je bilo posebnost Jezusovega poslanstva, v njegovih gestah, besedah, v vsem se je razodevalo usmiljenje Očeta. Vsako usmiljenje ima izvor v Očetu, on je suveren, izvor vsega in večni Ljubitelj, zato more izkazati tudi svoje usmiljenje. Jezus je razodetje njegovega usmiljenja, njegovo učlovečeno usmiljenje, ki se je razodelo v vsem njegovem delovanju: "Pojdite in se poučite, kaj pomenijo besede: Usmiljenja hočem in ne žrtve. Nisem namreč prišel klicati pravičnih, ampak grešnike." (Mt 9,13)

Ker je Bog Oče in prvi, ki ljubi, ne gre nikoli čez svobodo drugega, vsem se približa z usmiljenjem. To usmiljenje se razodeva v njegovi dobrohotnosti in občutljivosti, ki se odpirata v odpustanje. Jezus gre iskat grešnika, (Lk 15,2) ker Oče ne želi, da se izgubi kateri od izgubljenih sinov. Zato pa je Oče tako ganjen, ko vidi izgubljenega sina, da se vrača domov. (Lk 15,20) Grška beseda izraža ganjenost vse do globin.

Tudi Pavel je bil nasilen preganjalec Kristusove Cerkve in jo je hotel zatreti, toda tisti Kristus, ki ga je preganjal, se mu je prikazal in mu pokazal Očetovo usmiljenje po njegovi bližini in prekipevačem odpustanju. Sam je zapisal: "čeprav sem bil prej bogokletnik, preganjalec in nasilnež. Vendar se me je usmilil, ker sem delal v neveri, iz nevednosti – in milost našega Gospoda je bila izredno bogata, z njo pa v Kristusu Jezusu vera in ljubezen. Zanesljiva je tale beseda in vredna popolnega sprejetja: Kristus Jezus je zato prišel v svet, da bi rešil grešnike, med temi pa sem prvi jaz. Usmilil se me je zato, da bi Kristus Jezus najprej na meni pokazal vso potrpežljivost za zgled tistim, ki bodo verovali vanj – za večno življenje." (1 Tim 1,13-16)

Kljub tako velikemu daru in gotovosti Božjega usmiljenja se je treba bati, da bi se ne bi zaprli pred usmiljenim očetovstvom in izgubili njegov dar. Človek, ki se zaupa Očetu z neomejenim zaupanjem, ima pravi odnos do Boga. Potem se to usmiljenje širi v vse odnose in tudi v družbo. Usmiljenje bo dobilo svoje mesto med ljudmi, ko bomo zopet priznali Očeta in Očeta bomo priznali, ko bomo usmiljeni. Svet in Človeštvo pa kliče po Očetovem usmiljenju. Kjer je Oče, so svetost in red, spoštovanje, pravičnost in tudi usmiljenje.

Primož Krečič

Razlike, na katere moramo biti pozorni

Kaj migrantska kriza prinaša ali odnaša muslimanom in kristjanom?

Migrantsko-humanitarna kriza, s kakršno se zdaj soočata Bližnji vzhod in Evropa, postavlja na preizkušnjo vse, ki živijo na tem koncu sveta. Pogrošne analize v medijih krčijo to dogajanje v zadnji instanci na spopad islama in krščanstva.

Toda ta religijska sistema, krščanstvo in islam, sta lahko kvečjemu navdihovalca takšnih ali

globalnimi pojavi. Če že ni skupnega vodstva in avtoritete Umme, pa je skupna, in to neomajna, zavest njenih članov o svoji večvrednosti v primerjavi z "neverniki", "pridruževalci" in drugimi ne-podrejenici, ne-muslimani.

Moški musliman je namreč Alahov podrejenec – islam pomeni podrejenost – zato je nad vsem, kar je na zemlji, najprej nad žensko, četudi je

živim v sistemu, kjer je uzakonjena takšna kazen, denimo v Alžiriji, kjer so se ljudje za uvedbo šeriatskega prava odločili na referendumu. To je stvar tamkajšnjega sodnika in sistema. Ni pomembno, ali je to zame grozno ali ne. Tako kot ni pomembno, ali je glasba Beatlesov zame umetnost ali ničvreden hrup. Brez zamere, ampak vaše vprašanje izžareva evropocentričnost."

človeku, druge zadeve naj rešujejo za to pristojne (državne) oblasti. Naj ponazorimo katoliško stališče z Izjavo o begunski krizi, ki jo je 24.10. podal predsednik Slovenske škofovske konference Msgr. Andrej Glavan:

"Slovenija se nahaja v težkem položaju, ko več deset tisoč beguncev in migrantov iz Vzhoda in Afrike dnevno vstopa v našo državo. Njihovo sprejemanje, nastanitev in prevoz proti Avstriji zahteva izjemne materialne in človeške napore. Zato v imenu Slovenske škofovske konference izrekam hvaležnost in priznanje vsem policistom, vojakom, pripadnikom civilne zaščite in številnim

drugačnih dejanj v tej krizi, igralci in odločevalci v njej pa so ljudje, in med njimi tudi muslimani in kristjani. Religije, ki so nastale v obdobju med 7. stoletjem pred Kristusom in 7. stoletjem po njem, so univerzalistične, kar pomeni, da nagovarjajo slehernega človeka, ne glede na njegove siceršnje pripadnosti. V tem tisočletnem obdobju, ki ga nemški filozof Karl Jaspers označuje kot "osno", ker se je človeštvo zasukalo od nabiralsko-lovskega preživljanja in plemenske družbene ureditve v poljedelško-živinorejsko in v državno ureditev. Sonaraven temu zasuku je zasuk religije od domorodske k univerzalistični.

No, danes smo verjetno v novem "osnem" obdobju, ko se svet dokončno globalizira in se zato dosedanje oblike preživljanja in družbene urejenosti vidno spreminjajo. In zopet, sonaravno, so v to dogajanje vpete tudi religije hkrati kot nosilke in kot nošenke. Ob vseh teh spremembah – in tudi migracije so del teh procesov – se počasi izrisuje nova podoba religije oziroma nova interpretacija religije. Glede na to, kako v njej delujejo muslimani in kristjani, se verjetno že nakazujejo tudi smeri razvoja religije.

Ko tukaj govorimo o delovanju muslimanov in kristjanov v sedanji migrantski krizi, imamo v mislih ljudi in njihovo skupnost, se pravi Cerkev in Umma*. Le tako se je namreč mogoče izogniti nejasnostim in zmešnjavi, ki nastanejo, ko kar povprek govorimo bodisi o krščanskem in islamskem svetu bodisi o krščanskih in islamskih državah, civilizaciji, umetnosti ipd. Toda tudi ko se omejujemo na verski skupnosti, Cerkev in Umma, nimamo pred seboj enotnega pojava. Načelno sta namreč Umma in Cerkev vesoljni, univerzalni, nad vsemi drugimi pripadnostmi, sta krovni skupnosti nad plemenskimi, narodnimi, državnimi in drugimi pripadnostmi. V realnosti pa sta to galaksiji večjih in manjših skupnosti, ki vsaka po svoje deluje v procesih globalizacije. Če je nekoč enotnost Umme predstavljal (če ne že zagotavljal) kalif – za ene Mohamedov namestnik, za druge Alahov – danes Umma nima več takšnega simbolnega povezovalca, kar v precejšnji meri ovira njeno delovanje in ukrepanje v zvezi z

muslimanka, potem pa nad vsemi, ki se ne podreajo Alahu. Ta zavest večvrednosti je še posebej neomajna med širokimi ljudskimi množicami, ki tudi na ta način lažje prenašajo revščino, stiske in mnogokrat brezpravnost, v kateri živijo. Podobno psihološko kompenzacijsko množic razčlenjuje nobelovec Solženicin v stalinizmu, ki so ga ljudje dokaj voljno prenašali, ker je vsakomur omogočal, da je bil "mali Stalin", ki je bil vedno nad kom drugim in, če nič drugega, ga je lahko prijavil tajni policiji kot subverziven element. Muslimanski mislec Abdelwahab Meddeb pokaže v delu Bolezen islama (La Maladie de l'Islam, 2002), kako je prav ta miselnost vzrok za neprilagodljivost muslimanov sodobnemu svetu in njegovim humanističnim vrednotam, vzrok za odsotnost kritičnega mišljenja in raziskovalne strasti. Kot pove že naslov njegovega dela, je to "bolezen islama" in dokler muslimani od nje ne ozdravijo, bo težko njim samim in nič manj težko tudi drugim z njimi.

O splošni razširjenosti takšne mentalitete med muslimani kaže tudi odnos do šeriatskega prava. Ko je bil Osman Đogić mufti v Sloveniji, je v pogovoru za časnik Dnevnik (18. januarja 2003) v nebo povzdignil šeriatsko pravo, kritičnost do njega pa pripisal "evropocentričnosti". Takratni vodja Islamske skupnosti v Sloveniji je tako dejal: "Šeriatsko ali islamsko pravo je le ena od razsežnosti islama; na državni ravni je bilo, kot sem že rekel, uveljavljeno le tam, kjer so bili muslimani večina. V Iranu so se, denimo, študentje hoteli znebiti vladavine prosekulamega šaha in uvesti teokracijo. Spet drugje, denimo v Bosni in Hercegovini, je bil namesto šeriatskega prava uveden sekularni sistem. (...) Bistvo islamskega prava je v tem, da obsega vse življenje, vsa njegova področja, in sicer od trgovanja do odnosov med zakonci, in da ne dela razlik med duhovnim in sekularnim. To je kakovost šeriatskega prava."

Na vprašanje, ali je pravično kamenjati žensko, ki je zanosila zunaj zakona, pa razloži: "Na to vprašanje vam ne bom odgovoril, kajti ne

Ameriški zgodovinar Richard W. Bulliet je v delu Za islamo-krščansko civilizacijo (2004) dokazoval, da se bo spreminjanje te miselnosti začelo na obrobju Umme, torej na Zahodu, ker je v njenem jedru – v arabskem svetu – pretrda in preveč izolirana od zunanjih vplivov. Z drugimi besedami povedano, kolikor bo te množice, ki zdaj prihajajo tja, uspelo uspešno integrirati, se bo ta miselnost, ki je eden redkih veznih tkiv Umme omeščala in muslimani bodo dopuščali, da drugi niso manj (vredni) od njih, da je enako (pravnost) zagotovilo mirnega sožitja in blaginje, solidarnosti in sodelovanja.

Raziskave trendov Pew Research Centra napovedujejo, da se bo do leta 2050 muslimansko prebivalstvo v Evropi dvignilo na 15%, Francija in Nizozemska bosta večinsko ateistični in agnostični, drugod pa bosta ta nazora krepko nazadovala. Število kristjanov se ne bo bistveno spremenilo. Razlog za hitro rast muslimanske populacije v svetu je rodnost. Medtem ko ima muslimanka 3,1 otroka, ima kristjanka 2,7 otroka na svetovni ravni, povprečje vseh ne-muslimanov pa je 2,3 otroka. Ob tem se zastavlja vprašanje, ali se bo potrdila Bullietova teza in se bo miselnost muslimanov spremenila, ali pa se bo nasprotno še okrepila, ker bodo hitro rast in visoko rodnost razlagali kot znamenje Alahove naklonjenosti njegovim podrejenim. Tudi od dobrega reguliranja in prebavljanja migrantske krize je odvisno, kam se bo miselnost muslimanov nagibala v 21. stoletju.

Kar zadeva Cerkev v tej krizi, je treba tudi tu najprej poudariti, da jih je v stvarnosti več kot ena sama. Tu so najprej starodavne vzhodne Cerkve, ki pod pritiskom večinskih muslimanov in njihove politike zapuščajo svoje domovine in odhajajo na Zahod. Te so zelo kritične do množičnega sprejemanja muslimanov v Evropi. Do njega so zadržane tudi pravoslavne Cerkve, ki mejijo z islamskimi deželami in nemočno opazujejo, kako turška država stiska in zatira carigradske Cerkve in patriarha. Protestantske Cerkve podobno kot katoliška zagovarjajo pomoč migrantom, ne glede na njihov izvor in vero. V ospredju je pomoč

prostovoljcem humanitarnih organizacij za vse njihovo dosedanje delo in zavzetost. Posebno zahvalo izrekam vsem članom Slovenske Karitas in župnij, ki v teh dneh požrtvovalno sprejemajo begunce in skrbijo, da je njihov odhod proti končnim državam čim bolj organiziran. Obenem pozivam pristojne državne oblasti, da beguncem, ki se v teh dneh nahajajo v Sloveniji, nudijo varne razmere, primerno namestitve in oskrbo. Pri tem lahko državne oblasti računajo na pomoč naše krajevne Cerkve in zlasti Slovenske Karitas. Prav tako naj državne oblasti dosežejo čimprejšnji dogovor o begunski problematiki na ravni Evropske unije in sosednjih držav, da v prihodnjih dneh in tednih ne bo prišlo do humanitarne krize in neredov. Vse državljanje zato vabim, da smo v času te preizkušnje, kljub nekaterim zaskrbljujočim pojavom, enotni, mirni in da begunce po naših najboljših močeh sprejemamo kot brate in sestre. Katoličane pa še posebej vabim k zavzeti molitvi tako za vse begunce kot tudi za mir na svetu."

Stališče Katoliške cerkve do vseh pojavov v svetu lahko strnemo v misel, ki jo je papež Francišek izrekel ob koncu sinode njenim udeležencem: "Dragi sobratje, iz izkušnje sinode smo bolje razumeli, da pravi branitelji nauka niso tisti, ki branijo črko, ampak duha, ne ideje, ampak človeka, ne obrazce, ampak zastojnost Božje ljubezni in njegovega odpuščanja". V kakšnem duhu ravnajo in bodo ravnali muslimani in kristjani in njihove skupnosti (umme in Cerkve) v sedanji migrantski krizi, bo gotovo eden od pomembnih kazalcev njihovega nadaljnjega razvoja v procesih globalizacije. Od njihovih odločitev, ali bodo v središče postavljali človeka ali (versko) doktrino, je odvisen nadaljnji razvoj vsega človeštva, saj ni mogoče, da ne bi pogledi dveh tretjin človeštva ne vplivali na njegovo rast oziroma njegovo nazadovanje. V migrantski krizi gre potemtakem za mnogo več, kakor se zdi na prvi pogled.

umma (arab.) pomeni skupnost muslimanov po vsem svetu

Drago K. Ocvirk

Pogovor / g. Jože Andolšek

Izkoriščanje afriške celine je strukturno prisotno v vsestranski politiki zahoda

Kdaj ste stopili na pot misijonov in zakaj? "Klic sem začutil že v nežni otroški dobi, ko nam je mama zvečer prebiral zgodbe o misijonih in o življenju škofa Friderika Barage in sv. Damijana, ki je misijonaril na havajskih otokih. V svoji otroški domišljiji sem si predstavljal, kaj bi z mano bilo, če bi tudi sam stopil na to pot. Sanje so se mi nato uresničile. Vesel sem, da mi je omogočeno tudi s pomočjo velikega števila dobrih ljudi delati za najšibkejši in revne v Afriki. Prvič sem se z misijonsko izkušnjo v Etiopiji srečal leta 1984/85, ko je huda suša terjala v Etiopiji najmanj 2 milijona ljudi, po večini otrok. Naša salezijanska družba in naša skupnost v Celovcu sta takrat veliko pomagali. Želja, da bi pomagal revnim, me od takrat ni več zapustila. V tem nisem sam. Rad izpostavljam širokodušnost naših koroških rojakov, saj, kadar gre za dobrodelnost, nimajo meja. Posebno bi izpostavil dijakinje in dijake Slovenske gimnazije v Celovcu, ki so se vključili v dobrodelne projekte že v času begunske krize, ki so jo sredi 90. let povzročile balkanske vojne. Od takrat naprej vsako leto v postnem času zbirajo na Gimnaziji in drugih šolah živila, ki jih nato odpeljejo v Salezijanski center v Podgorico, kjer jih salezijanci razdelijo socialno ogroženim družinam. Finančno je pomagal smetiščarjem v Kairu. V Gani je pomagal absolutniki Slovenske gimnazije Tanji Mak, ki je devet mesecev delovala v cerkveni bolnišnici; sedemkrat sem že bil v Angoli, sedemnajstkrat pa že v Etiopiji".

Med predavanjem ste izpostavili nekaj grozljivih podatkov, na primer, da vsakih 5 sekund umre v Afriki zaradi bede otrok, 36 tisoč ljudi pa vsak dan umre zaradi istih razlogov ...

"To je toliko, kolikor lahko gledalcev sprejme nogometni stadion v Celovcu. Če to število seštejemo za 365 dni ... no, lahko kar sami izračunate. Marsikdo je mnenja, da je na podlagi teh podatkov nesmiselno ponujati pomoč, da majhne kapljice vode v oceanu revščine ne bodo mogle rešiti problema. Prepričan pa sem, da vsaka pomoč, tudi tista, ki jo ponujajo naši mladi na celovški gimnaziji in na Slovenskem, je bistveno potrebna: če je ne bi bilo, bi manjkalo nekaj bistvenega".

Kako ste organizirali pomoč v etiopski prestolnici?

"Salezijanci nudimo pomoč na obrobju Adis Abebe, etiopskega glavnega mesta. V ta kraj, ki mu

vlja neko višjo izobraževalno raven prebivalstva, škodila sedanji politični garnituri. To je bilo še zlasti očitno v Angoli".

Dejanskih groženj pa niste bili deležni? "Slabo izkušnjo sem imel takrat, ko smo v Etiopiji pripravljali prispevek z ekipo RTV Slovenija, ko

so nam kamero zaplenili. Še to moram povedati, in sicer, da tudi oblasti v Etiopiji nerade kažejo navzven, kako hude so življenjske razmere prebivalstva. Sedaj pa morajo omogočiti video dokumentacijo zunanjih medijskih dejavnikov, saj je država zaprosila za izdatno finančno pomoč mednarodne organizacije".

Kakšen odnos imate kot misijonar do teh mednarodnih ustanov?

"Rekel bi, da je odnos dober. Pomoč nam nudijo na lokaciji na vzhodu države, v kraju Gambeli, kjer gradimo šolo. Redno prileti letalo z živežem. Na tem mestu deluje italijanski škof Angelo Moschetti, ki si močno prizadeva, da bi rešil tamkajšnja plemena sebičnih računov tujih investitorjev. Ti sklepajo pogodbe za izkoriščanje področja za stoletje in obljublajo krajevnu prebivalstvu zaposlitev. Lažejo se jim, saj jih potiskajo na rob svojega ozemlja in se nad tem znašajo z vsemi mogočimi stroji, da bi izkoriščali naravne dobrine. Hinavci so do take mere, da načrtno ne tijo sovraštvo med različnimi plemeni po načelu divide et impera. Tudi v tem primeru je odnos krajevnih oblasti dvoličen, če že ne popolnoma skorumpiran".

Od kod prihajajo tuji investitorji?

"Veliko jih je iz Pakistana in Indije, Kitajska pa je itak že prisotna domala po celotni afriški celine. V Etiopiji so investitorji načrtno začeli gojiti riž, to je rastlina, ki na tem področju nima ugodnih podnebnih razmer: ustvarjajo jih pa umetno, denimo s črpanjem vode iz bližnjega jezovega bazena, s katero poplavlajo površine, ki bi avtohtonemu prebivalstvu služile v druge namene".

Šokantni so podatki, ki ste jih navrgli med predavanjem: s 37 milijardami evrov bi lahko revščino v Afriki odpravili; s sedmimi milijardami bi lahko že uredili vodovodne sisteme, ki bi prebivalce afriškega kontinenta oskrbeli s pitno vodo; če pa bi se najbogatejši osebkni na svetu odpovedali 1% svojega premoženja, bi preprečili smrtnost otroške populacije. Na podlagi teh števil se lahko preprosto vprašamo: ali si zahodni svet ali, bolje, svet kapitala sploh želi rešiti problem afriške bede?

"Odgovoril vam bom s preprostim primerom, ki sem ga neposredno spoznal. Evropski inženir, ki je deloval na naftnem polju v Angoli, je mesečno prejemal preko 20 tisoč evrov plače in možnost, da se je vsak teden vračal domov; domačin pa za isto delo ni prejemal niti tisočaka plače! To je le majhen primer tega, kako je izkoriščanje afriške celine strukturno prisotno v vsestranski politiki zahoda".

Ne glede na vaše izkušnje, ki so globoko zrlje v revščino ljudi, na pogled delujete kot naj-srečnejši človek na svetu. Od kod ta vaša notranja radost?

"Vsak dan, v jutranji uri, v tišini nagovarjam Boga in ga prosim, naj mi da moč, da pomagam tistim, ki nimajo vsega tega, kar imamo mi".

Pomoč Afriki s projektom botrstva

"Mladi zmorejo vse, le pravo pot jim je treba pokazati"

Misijonar, salezijanec g. Jože Andolšek iz Celovca in vodja Slovenskega pastoralnega centra v Celovcu, nam je nekaj dni po predavanju, ki ga je v začetku decembra imel v Šentjakobskem društvu v ul. Concordia in Trstu, poslal tole sporočilo:

"Sestra uršulinke **Abeba Debessay** iz Koba ter **b. Cesare Bullo**, ravnatelj salezijanske prokure v Addis Abebi, sta mi v pismih napisala tole sporočilo: **Cesare Bullo** piše: 'Etiopijo je prizadela najhujša suša v zadnjih 30 letih in sedaj je ogroženih več kot 8 milijonov prebivalcev. Vremenski pojav el nino, ki

Etiopije je ogroženih več stotisoč kmetov.

Domače rezerve ne zadoščajo, zato so za pomoč naprošeni mednarodni darovalci! Če ne bo pravočasnega odziva, bomo v naslednjih mesecih v medijih spet lahko zasledili – tako kot v letih 1984/85 – skelete umrlih otrok.

Odposlanec OZN pravi, da je to najhujša suša v zadnjih 30 letih – zaradi nje so že ogrožene poljščine, živina zboleva in vodostaj rek je nizek. Zaradi suše bo uničenih do 90 % poljščin.

Združeni narodi opozarjajo, da bo leta 2016 potrebovalo pomoč v hrani več kot 15 milijonov ljudi v Etiopiji.

ranljivim osebam, zlasti podhranjenim otrokom. Ocenjujemo, da bodo pomoči potrebni vsaj nadaljnjih devet mesecev! Število tistih, ki so potrebni pomoči, je zelo visoko, vendar pa želimo doseči vsaj 6.000 ljudi, predvsem otrok, družin brez sredstev in starejših.

Vsak znesek bo ublažil lakoto in trpljenje mnogo ljudi v tiski".

Sestra Abeba pa takole: 'Koba leži 570 km severno od glavnega mesta Etiopije Adis Abebe, v pokrajini, ki se imenuje North Wollo. V tem delu države prevladuje vroče in suho podnebje.

V tej pokrajini živi 260.000 ljudi. Večina nas je odvisna

G. Klemen Zalar, g. Franc Vončina, g. Jože Andolšek in Simon Triessnig

od pridelave poljščin in vzreje živine, pri čemer zemljo še vedno obdelujemo ročno. Ker je bilo v letošnjem letu zelo malo dežja oz. v nekaterih predelih sploh ni deževalo, je nastalo veliko pomanjkanje osnovnih živil, ki jih pridelamo sami. Posledično ljudje in živali že umirajo zaradi lakote in bolezn.

V Kobo delujemo sestre uršulinke že od leta 1969; tu vodimo majhno bolnišnico in sirotišnico ter otroški vrtec. Poleg tega pa s pridelavo tefa (tef je starodavno etiopsko žito) preskrbujejo tudi veliko pomoči potrebnih ljudi. Doslej smo večino hrane pridelali sami, zaradi letošnjih izrednih razmer, ker ni dežja, pa jo moramo kupovati.

Ker naša sredstva ne zadoščajo niti za nakup najbolj potrebnih živil, se obračam nate.

Dragi p. Jože, naprošam vas, sestre redovnice in vaše dobre ljudi, če nam lahko po svojih najboljših močeh pomagajte".

pravijo Mekanissa, zahaja vsak dan od 500 do 700 otrok. Tu dobijo topel obrok in na podlagi prizadevanja prostovoljcev imajo na razpolago številne delavnice, tudi angleškega jezika".

Kakšen odnos imajo prebivalci teh revnih držav do zahodnega sveta: ali nas imajo za krive za položaj, v katerem so?

"V pogovoru z najstniki, ki šole že obiskujejo, sem začutil njihovo prepričanje, da res smo jih mi zahodnjaki svojčas kolonizirali (čeprav to za Etiopijo ne velja, ker ni bila kolonizirana država). Torvrstno ozaveščenje sem začutil v Gani, še bolj pa v Angoli: tu se še kako zavedajo, kaj vsega smo jim belci prizadejali. Verjamem zato, da je sedanja begunska kriza le odgovor temu, kar smo mi pred stoletji povzročili s kolonialnimi politikami v Afriki in na bližnjem vzhodu".

Ali menite, da ima vaša salezijanska človekoljubna dejavnost podporo krajevnih oblasti?

"Oblastem dejansko odgovarja, da se položaj bede ohranja. Korupcija in socialna nepravilnost sta tako razširjeni, da bi vsaka novost, ki predpota-

segreva vodo Tihega oceana, Zato že zdaj načrtujemo nakup multivitaminske hrane in mleka v prahu, da bomo delili pomoč potrebnim in

Bančne koordinate za pomoč

Konto Misijonske pisarne je odprto pri:

Zveza Bank Celovec
IBAN: AT10 3910 0000 0005 6747
BIC: VSGKAT2K
Bančna številka: 39100
Številka konta: 56.747
Namen: botrstvo Etiopija

Kontakt: P. Jože Andolšek SDB:
andolsek@gmx. at

Misijonska pisarna
Viktringer Ring 26
A-9020 Klagenfurt/Celovec
T: +43/463/54587-3101

Pot miru od Alp do Jadrana

Pot miru od Alp do Jadrana ima zelo velik simbolni pomen. Na nekoč krvavem in krutem bojišču slovenski in italijanski partnerji urejamo kraje spomina in tkemo prijateljske vezi med narodi. Pot pomeni novo pot mladih generacij; pot je mišljena kot povezovalka slovenskega in italijanskega naroda. Je sredstvo za trajen mir na nekoč tragični in neprijazni ločnici med narodoma.

Z vstopom Slovenije v Evropsko unijo pred enajstimi leti je bilo v odnosih med Slovenijo in Italijo odprto novo poglavje. Danes živimo v miru, medsebojnem spoštovanju in prijateljstvu. Pred stotimi leti ni bilo tako. Ob Soči in na Krasu do morja je govorilo orožje. Stotisočero vojakov različnih narodnosti

in veroizpovedi je neznansko trpelo in množično umiralo. Civilno prebivalstvo je moralo oditi v begunstvo.

Iz obdobja prve svetovne vojne so se ohranila mnoga vojaška pokopališča, spomeniki in spomska obeležja, cerkve in vojaške kapele, kaverne, utrdbne in strelski jarki, ki predstavljajo zgodovinsko in kulturno dediščino nacionalnega in mednarodnega pomena. To dediščino hočemo ohraniti v trajen spomin padlim vojakom in jo predstaviti čim širšemu krogu obiskovalcev z namenom razvoja zgodovinskega turizma in promocijo teh krajev.

S tem namenom smo ustvarili POT MIRU - VIA DI PACE.

KROŽNA POT GORICA - GORIŠKA BRDA

OPIS POTI

Vzdolž krožne poti od Gorice do Goriških Brd se zgodovina prve svetovne vojne povezuje z zgodovino fašizma in druge svetovne vojne ter se z njo meša, pri tem pa se v zvezi s kraji spomina s svojimi nešteti zgodbami, kot sta Sabotin in Trg Evrope, poudarja prisotnost meje sprva z Jugoslavijo,

kasneje pa s Slovenijo.

Tudi tisti odseki, ki se navezujejo izključno na prvo svetovno vojno, razkrivajo prehode vzdolž bojnih črt nasprotujočih si front, ki so potekali vzporedno z mejo, in obiskovalcem omogočajo podoživeti spomine, ki so vtisnili neizbrisen pečat zgodovini narodov, udeleženih v vojni, ki je zajela te kraje.

In prav na tej poti so razvidni vsi odtenki žalovanja in spominov: od zgovornosti kostnice na Oslavju kot enega od velikih spomenikov, ki so nastali pod fašizmom v 30. letih, do spominov prostovoljcev in posameznih vojakov, kot je Scipio Slataper, katerega grob spremlja pohodnike med vzponom na Kalvarijo.

Na tej krožni poti je torej mogoče

podoživeti izkušnje meje v pravem pomenu besede, izkusiti občutke ob prestopu ločnice, ki ni delila le dveh držav, temveč tudi dve povsem nasprotujoči si ideološki, gospodarski in vojaški usmeritvi.

Krožna pot se začne v Gorici, kjer si je vredno ogledati Trg Evrope in Muzej prve svetovne vojne v grajskem naselju, nato pa se podati proti Oslavju in tam obiskati kostnico ter nadaljevati do Gase (Dosso del Bosniaco) in do obeliska nekdanjega pokopališča štirih generalov. Nato je priporočljivo nadaljevati pot proti Števerjanu in proti Kalvariji, kjer si je mogoče ogledati grob Scipia Slataperja, obelisk, posvečen prostovoljcem Julijske krajine in Dalmacije, ki so padli na Kalvariji in vrh s tremi križi. Naslednja etapa je Sabotin s Parkom miru.

ŠTEVERJAN

Ta vasica je bila neposredno udeležena v bojih na soški fronti, saj je že od prve bitke 23. junija 1915 predstavljala zaledje tik za

frontno črto. Vas so obkolili vojaki II. armade, ki so bili pripravljene za napad v smeri proti Oslavju, Kalvariji in Sabotinu, in deli III. enote 26. topniškega polka, katerega poveljstvo se je nastanilo v grajskem poslopju.

Števerjan je doživel mirnejše čase, primernejše v o j n e m u zaledju, šele po bitki za zavzetje Gorice.

KROŽNA POT NA DEBELI GRIŽI

OPIS POTI

Kras 2014+ je projekt Pokrajine Gorica, ki povezuje pomenljive zgodovinske točke, kjer so potekale bitke na soški fronti na goriškem Krasu, in je del Poti miru od Alp do Jadrana.

Ozemlje v okolici Debele griže ni le gosto posejano z dobro vidnimi spomini na prvo svetovno vojno, kot so strelski jarki, kaverne in povezovalni hodniki, temveč ponuja tudi literarno in s čustvi prežeto potovanje skozi besede memoaristov, kot je Carlo Salsa, in pesnikov, kot je Giuseppe Ungaretti. Debela griža velja za »sveto« goro ne le v Italiji, temveč tudi in morda še bolj na Madžarskem, kjer je dobro poznana, tako da se za obisk tega spomskega obeležja odločajo številni popotniki. Madžarska vojna poezija je v Italiji slabo poznana, vodeni ogledi s strokovnjaki pa lahko razkrijejo prav zanimiva prepletanja in primerjave med italijansko in madžarsko vojno literaturo, ki je temeljila na čarobnosti krajev, kjer so nastala številna dela.

Nezahtevna krožna pot med vrhovi, posejanimi z obeliski in s spomeniki, povezuje spomine vseh udeležencev, italijanske in madžarske narodnosti. Novo urejeni

italijanski topniški rovi na Debeli griži in zavarovana kaverna Lukačič, ki je bila nekdanji sedež madžarskega poveljstva, dopolnjujejo pot, ki jo resnično lahko imenujemo evropsko.

KROŽNA POT NA BRESTOVCU

OPIS POTI

Krožna pot na Brestovcu ponuja drugačen način spominjanja na prvo svetovno vojno: z oddaljitvijo od prvotne zamisli romanja, ki je glavni namen popotovanja v kraje, kjer so potekali boji med prvo svetovno vojno, želi približati spomine na tisto vojno – ki je bila tako pomembna zaradi svojih posledic, tako presenetljiva zaradi svojega razvoja, tako mogočna zaradi tragedije, ki jo je predstavljala – tudi in zlasti ljudem, ki niso več neposredno povezani s posameznimi borci in ki bi si želeli ogledati, kaj se je zgodilo prav tam, kjer se je zgodilo.

Opazovalnica na vrhu hriba, kjer še vedno stoji utrjena topniška postojanka, omogoča pogled na celoten tržaški Kras z vsemi najpomembnejšimi kraji, ki so bili udeleženi v prvi svetovni vojni, od Gorice do Grmade. Pot z vrha proti parkirišču v Cotičih, ki vijuga med strelskimi jarki, ne le učinkovito sklene to krožno pot, temveč s svojimi zavoji, prehodi skozi predore, pobočji s čudovitimi razgledi na goriško območje omogoča podoživljanje nasprotij in neskladij tistega davno minulega časa.

Brestovec (208 m) se nahaja ob nekdanji glavni cesti – ki so jo med vojno zgradili avstro-ogrski vojaki – med vojaškim taboriščem Segeti (Segeti Lager) in Debelo grižo.

Brestovec je italijanska vojska zavzela med boji, ki so sledili 6. soški bitki (avgusta 1916), in ga kmalu tudi zapustila, ko so se čete umaknile na pobočje nasproti Dolu, ob vznožje komenskega Krasa.

KURIRSKA POSTOJANKA

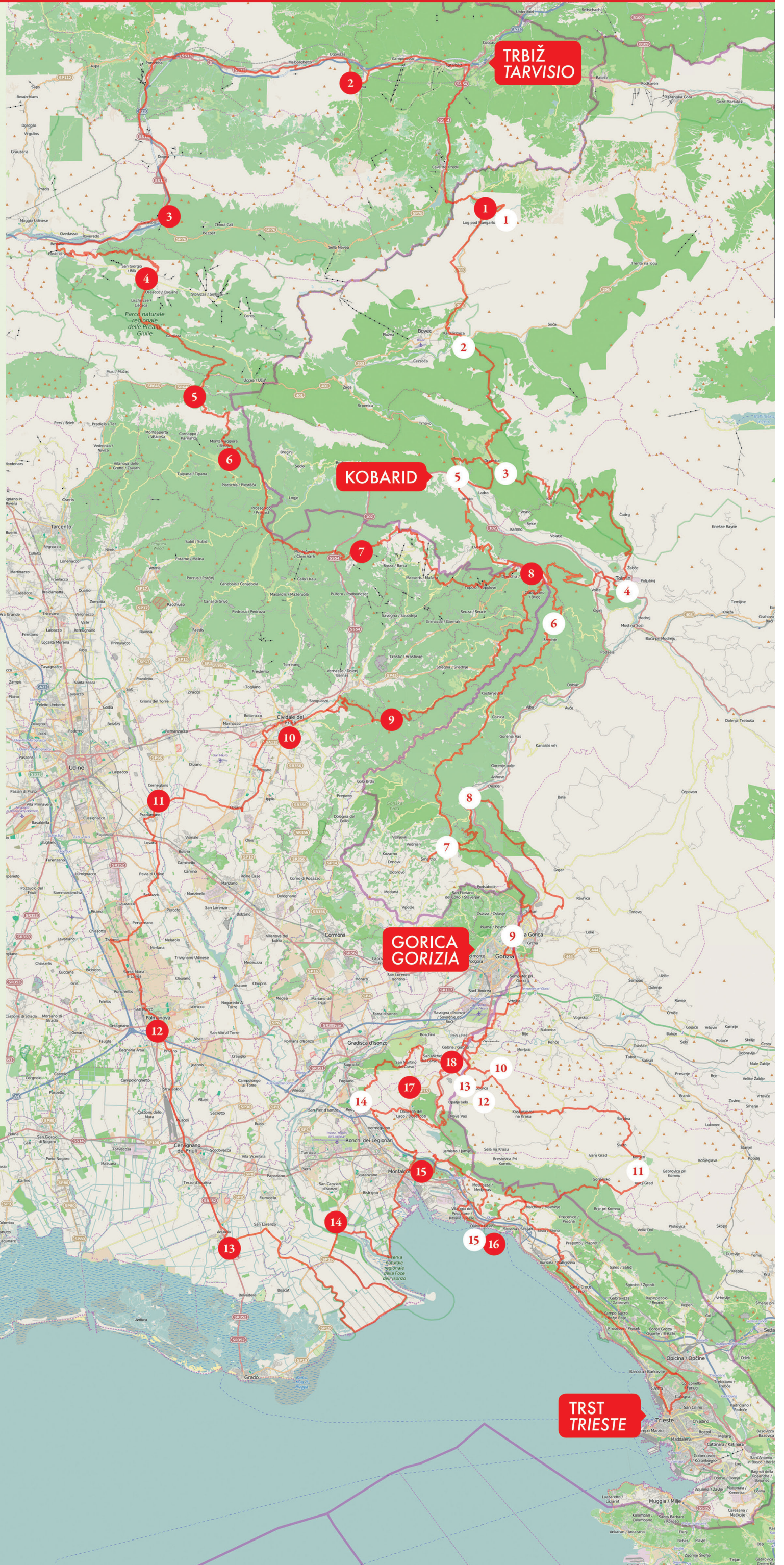
Ob zgodovinski poti, ki vodi na Brestovec, stoji na mestu nekdanje kurirske postojanke P 15 spominsko obeležje iz kraškega kamna z napisom iz medenine. Obeležje spominja na postojanko, kamor so partizanski kurirji s Trnovskega gozda prinašali sporočila za enote v Tržiču. Obeležje se nahaja ob poti, na robu manjše doline.

Zanimiv primer ohranjanja zgodovinskega spomina.

**TAPPE IN ITALIA
LOKACIJE V ITALIJI**

- 1 LOG POD MAGARTOM - CAVE DEL PREDIL
CAVE DEL PREDIL - VALBRUNA
LOG POD MAGARTOM - RABELJ
RABELJ - OVČJA VAS
- 2 VALBRUNA - CHIUSAFORTE
OVČJA VAS - KLUŽE
- 3 CHIUSAFORTE - PRATO DI RESIA
KLUŽE - RAVANCA
- 4 PRATO DI RESIA - RIFUGIO ANÀ DI MONTEPERTA-MONTEMAGGIORE
RAVANCA - KOČA ANÀ NA VIŠKORŠI-MATAJURJU
- 5 RIFUGIO ANÀ DI MONTEPERTA-MONTEMAGGIORE -
KOČA ANÀ NA VIŠKORŠI-MATAJURJU
- 6 MONTEMAGGIORE - PULFERO
MATAJURJU - PODBONESEC
- 7 PULFERO - RIFUGIO SOLARIE
PODBONESEC - KOČA SOLARJE
- 8 RIFUGIO SOLARIE - CASTELMONTE
KOČA SOLARJE - STARA GORA
- 9 CASTELMONTE - CIVIDALE
STARA GORA - ČEDAD
- 10 CIVIDALE - PRADAMANO
ČEDAD - PRADAMANO
- 11 PRADAMANO - PALMANOVA
PRADAMANO - PALMANOVA
- 12 PALMANOVA - AQUILEIA
PALMANOVA - OGLEJ
- 13 AQUILEIA - RISERVA NATURALE REGIONALE FOCE ISONZO (CONA)
AQUILEIA - RISERVA NATURALE REGIONALE FOCE ISONZO (CANE)
OGLEJ - NARAVNI REZERVAT USIJA SOČE (CONA)
OGLEJ - NARAVNI REZERVAT USIJA SOČE (CANE)
- 14 RISERVA NATURALE REGIONALE FOCE ISONZO (CONA) - MONFALCONE
RISERVA NATURALE REGIONALE FOCE ISONZO (CANE)
NARAVNI REZERVAT OB IZLIVU SOČE (CONA) - TRŽIČ
NARAVNI REZERVAT OB IZLIVU SOČE (CANE) - TRŽIČ
- 15 MONFALCONE - DUINO
TRŽIČ - DEVIN
- 16 DUINO - TRIESTE
DEVIN - TRST
- 17 MONFALCONE - CARSO2014
TRŽIČ - KRAS2014
- 18 SAN MICHELE DEL CARSO - GORIZIA
DEBELA GRİŽA - GORIZIA

**TAPPE IN SLOVENIA
LOKACIJE V SLOVENIJI**

- 1 LOG POD MANGARTOM - KAL-KORITNICA
LOG POD MANGARTOM - KAL-KORITNICA
- 2 KAL KORITNICA - KOBARID
KAL KORITNICA - KOBARID
- 3 KOBARID - TOLMIN
KOBARID - TOLMIN
- 4 TOLMIN - COLOVRAT/MENGORE
TOLMIN - KOLOVRAT/MENGORE
- 5 KOBARID - KOLOVRAT
KOBARID - KOLOVRAT
- 6 KOLOVRAT - ŠMARTNO
KOLOVRAT - ŠMARTNO
- 7 ŠMARTNO - NOVA GORICA/KORADA/KOŽBANA
ŠMARTNO - NOVA GORICA/KORADA/KOŽBANA
- 8 ŠMARTNO - ŠKABRIJEL/NOVA GORICA
ŠMARTNO - ŠKABRIJEL/NOVA GORICA
- 9 NOVA GORICA - LOKVICA
NOVA GORICA - LOKVICA
- 10 LOKVICA - KOMEN
LOKVICA - KOMEN
- 11 GORJANSKO - DUINO
GORJANSKO - DEVIN
- 12 LOKVICA - DUINO
LOKVICA - DEVIN
- 13 LOKVICA - REDIPUGLIA
LOKVICA - REDIPUGLIA
- 14 REDIPUGLIA - DUINO
REDIPUGLIA - DEVIN
- 15 DUINO - TRIESTE
DEVIN - TRST

Naj postane

NOVI GLAS

tudi tvoj glas!

NAROČNINA ZA LETO 2016 ZNAŠA:

za Italijo 50,00 evrov

za Slovenijo 50,00 evrov

za inozemstvo 100,00 evrov

PODPORNA NAROČNINA: 100,00 evrov

Novi naročniki bodo prejeli v **dar** letošnjo knjižno zbirko
Goriške Mohorjeve družbe, ki jo sestavljajo naslednje knjige:

- KOLEDAR GMD 2016

- Danijel Čotar: PTIČJE KVATRE - ilustriral Matej Susič

- Mira Zelinka: KRALJESTVO MORJA - ilustrirala Jasna Merku'

- Stanko Sivec: SKOZI OGENJ

Obiščite nas tudi na naši spletni strani www.noviglas.eu ali na:
www.facebook.com/noviglas, www.youtube.com/noviglas